

Буковська Наталя

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник: к.наук з держ.управл., доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу Пунда А.В.)

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕРСОНАЛУ ОРГАНУ ВЛАДИ

Формування професійної компетентності державного службовця зорієнтоване на виконання ним низки функціональних завдань і передбачає здійснення управлінських заходів з: підготовки та розвитку персоналу на основі компетентнісного підходу; розроблення моделей і профілів професійних компетенцій персоналу та формування на їх основі завдань та індивідуальних планів навчання; вироблення ефективних механізмів підбору і оцінювання персоналу; забезпечення кар'єрного та професійного зростання; створення належних умов для здійснення професійної діяльності.

Закон України «Про державну службу» професійну компетентність службовця трактує як «здатність особи в межах визначених за посадою повноважень застосовувати спеціальні знання, уміння та навички, виявляти відповідні моральні та ділові якості для належного виконання встановлених завдань і обов'язків, навчання, професійного та особистісного розвитку» [2]. Зайняття посад та віднесення державного службовця до певної категорії («А», «Б» чи «В») здійснюється на основі відповідності встановленим типовим вимогам до професійної компетенції, які у свою чергу поділяються на загальні і спеціальні. До загальних вимог, приміром, для зайняття посади в органі влади, можна віднести: наявність вищої освіти відповідного рівня та ступеня; досвід роботи на посадах у системі державної служби чи в державних установах не менше встановленого терміну, вільне володіння державною мовою, знання іноземної мови. Спеціальні вимоги визначаються «суб'єктом призначення з урахуванням рекомендацій, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби» [3]. Такі вимоги в обов'язковому порядку включають:

- вимоги до кваліфікаційного рівня (передусім знань чинного законодавства у професійній сфері);
- вимоги до компетентності (наявності лідерських навичок, вміння прийняття ефективні управлінські рішень, вміння здійснювати ефективну комунікація та взаємодію, бути стресостійким, досягати результатів тощо);
- професійних знань відповідно до посади (в системі державного управління це – вимоги знань основ державного управління, фінансів, менеджменту організацій; технології адміністративної роботи, правила ділового

етикету та ділової мови; основи психології);

– особистісних компетенцій (принциповості, рішучості і вимогливості під час прийняття рішень; спрямованості на служіння суспільству, захисту національних інтересів; креативності та неупередженості; самоорганізації та саморозвитку; умінні працювати в стресових ситуаціях; політичної нейтральності);

– роботи з масивами інформації та сучасними комп'ютерними технологіями за принципом «впевнений користувач ПК (MS Office, Outlook Express, Internet».

Тобто, за внутрішнім змістом професійна компетентність складається з двох основних компонентів: кола повноважень посадової особи (органу влади чи установи) і функцій (професійних завдань), які ця особа виконує або має досвід і практику їх виконання. Такі вимоги до професійної компетентності закладаються у посадовій інструкції державного службовця, яка розробляється в межах і колі завдань діяльності структурного підрозділу та органу влади загалом.

Аналіз літературних джерел [1,4] дозволяє виокремити такі основні види компетенцій службовця: «теоретичні та професійні знання; навички виконання професійних завдань та універсальні навички (комунікативні, управлінські, аналітичні тощо); здатність до опанування новими видами діяльності; ціннісні орієнтації та характеристики мотивації праці, особистісні якості та психофізіологічні особливості».

Важливим напрямом в підвищенні рівня компетентності державних службовців є організація постійного і системного професійного навчання, зорієнтованого на набуття та вдосконалення професійних знань, умінь і навичок, що забезпечує відповідний рівень професійної кваліфікації для здійснення професійної діяльності та спрямовується на професійний розвиток. В організаційному аспекті, таке навчання може здійснюватися через: підготовку кадрів, підвищення кваліфікації, стажування, самоосвіту. Особливістю такого навчання є можливість навчатися за індивідуальною програмою, що дозволяє реалізувати індивідуальні потреби державного службовця у професійному навчанні, а також обрати найбільш доцільну форму, вид та програму проходження такого навчання.

Зважаючи на вищевикладене, можемо констатувати, що основні вимоги до рівня професійної компетенції державного службовця є законодавчо встановленими та регламентованими, включають низку як загальних (обов'язкових), так і спеціальних вимог і зорієнтовані на здатність працівника ефективно виконувати посадові обов'язки. Основним завданням щодо їх удосконалення є створення сприятливих умов для постійного розвитку,

актуалізації, забезпечення відповідності професійної компетентності кваліфікаційним вимогам до відповідної посади, належного оцінювання та стимулювання діяльності.

Використані джерела

1. Волик В.С. Основні вимоги до професійної компетентності державних службовців. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/conf/2016-5/doc/4/12.pdf>
2. Про державну службу. Закон України (в редакції від 02.10.2019р, № 889-УІІІ). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
3. Про затвердження Порядку визначення спеціальних вимог до осіб, які претендують на зайняття посад державної служби категорій «Б» і «В» : Наказ Нацдержслужби України від 6 квітня 2016 р. № 26 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 38. – С. 143. 3.
4. Шпекторенко І.В. Професійна компетентність державного службовця. URL: <https://www.irbis-nbuv.gov.ua>

Бурчик Ольга

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу Попович Т.М.)

ОРГАНІЗАЦІЯ КАДРОВОЇ РОБОТИ В ОРГАНІ ВЛАДИ

В контексті реалізації завдань державної кадрової політики щодо формування високопрофесійного корпусу державних службовців важливе значення відводиться роботі з кадрами, де актуалізуються питання підвищення професійного розвитку персоналу органів влади, модернізації кадрових служб

Сьогодні перед органом влади постає ціла низка завдань підвищення ефективності ведення кадрової роботи за такими базовими напрямками:

- кадрові питання – рекрутинг (організація конкурсів, відбір кандидатів на посади, приймання та звільнення працівників, ведення обліку персоналу, переміщення, кадрове діловодство, розстановка персоналу, оформлення трудових відносин);
- розвиток персоналу (навчання та підвищення кваліфікації, просування по службі);
- соціальне забезпечення (підтримка персоналу, його адаптація до нових умов роботи, матеріальне утримання);
- мотивування та стимулювання діяльності (належна та гідна оплата праці, оптимальне з точки зору мотивації структурування її складових, розробка мотиваційних методик і технологій, бюджетування кадрової та соціальної діяльності);
- психологічний аспекти управління персоналом (впровадження дієвих методик оцінювання персоналу та усунення суб'єктивних факторів в